

1. **Provazník, K., Komárek, L., Štěpanov, V.:** Hygiena pedagogického procesu na základní škole. Praha, MZ ČSR, zdrav. akt. 1982, sv. 199, 165 s.
2. **Jungbauerová, L.:** Režimové otázky dorostu středních odborných učilišť. Čs. Hyg., 35, 1990, No. 6, s. 321-329.
3. **Dostál, P., Novotný, M.:** Zdravotní výchova na základní škole, nepublikovaná diplomová práce, Praha 1991 (dotazník a didaktický test k výzkumu RS IX 02/02 pro 8. roč. ZŠ).
4. **Vaníčková, E.:** Režimové otázky středoškolské mládeže. Čs. Hyg., 33, 1988, No. 1, s. 31.
5. **Srb, V., Kubzová, E.:** Biologické monitorování genotoxicity u člověka. Čs. Hyg., 33, 1988, No. 3, s. 163-191.

MUDr. Ludmila Jungbauerová, 150 00 Praha 5, Za Opusem 160

---

Prof. MUDr. Ferdinand Knobloch, prof. MUDr. Jiřina Knoblochová: **Integrovaná psychoterapie.** Grada-Avicenum, Praha 1993, 377 s.

---

Světově proslulá monografie konečně dostupná v češtině. Pohnutý osud autorů, kteří po dvaceti letech obtíží v prosazování svých terapeutických postupů proti ideologicky motivované kritice našli uznání jako emigranti v Kanadě. To vše není dostatečný důvod, proč o knize podávat informaci na stránkách časopisu Hygiena.

Klinickou část knihy ponechme psychiatrům a psychoterapeutům. Tvoří něco méně než polovinu knihy a zabývá se podrobně technikami integrované psychoterapie (otevřená skupina, terapeutické komunity, kluby, denní sanatorium, "rodiny", životopisy, hry atd.).

To, co by mělo být předmětem našeho zájmu, je úvodní a závěrečný oddíl knihy, který je zasvěceným výkladem filozofických východisek moderní medicíny. Autoři předkládají své přesvědčení o úloze živých systémů, o příčinách chování, kauzalitě, instinktech. Věnují pozornost freudismu, konfrontují Freudovo učení s jeho kritiky a následovníky, komentují

"energetický" a "magnetický" princip Mesmerův, začleňují do medicíny Junga, popisují spor etologie a freudismu při vysvětlování sociálních rolí a pudů. Ve všech těchto úvahách se nejedná o předkládání hotových soudů, ale spíše o kladení otázek, které mají bezprostřední význam pro postoje k nemocnému, ale které mají zároveň obecnější význam v pochopení člověka a jeho rolí ve skupině a společnosti a pro mnohé čtenáře snad i v pochopení sebe sama.

Jsou to poznatky a názory, které přispívají k hlubšímu pochopení postojů lidí ke způsobu života, návykům, k ochotě změnit svůj životní styl, svůj hodnotový rejstřík.

Kniha je vvedena předmluvou prof. Franka z John Hopkins univerzity a předmluvou autorů se zajímavými historickými fakty z let 1935 - 1990, obsahuje slovník pojmů, rejstřík a rozsáhlou, více než 320 citací obsahující bibliografii.

*J. Havránek*